

7 Programma Bestuur

Inleiding en ontwikkelingen

Goed openbaar bestuur

Goed openbaar bestuur is essentieel voor het functioneren van onze democratische rechtsstaat. We volgen hierin de Gedragscode voor goed openbaar bestuur.

We willen een signalerend openbaar bestuur zijn. Hiermee bedoelen we dat de Provincie aandacht vraagt voor Zeeland bij de te nemen nationale en Europese besluiten. De Zeeuwse samenleving is er hierdoor van verzekerd dat nationaal en Europees beleid en regelgeving voldoende rekening houden met Zeeuwse omstandigheden en wensen.

Daarnaast werken we met elkaar aan een sterk openbaar bestuur in Zeeland. Een openbaar bestuur dat voldoende bestuurskracht heeft om samen met inwoners, bedrijven, instellingen en overheden haar schouders te zetten onder de grote opgaven voor Zeeland.

Goed openbaar bestuur is ook veilig en weerbaar in de breedste zin van het woord. De Provincie Zeeland wil voorkomen dat haar diensten of producten worden misbruikt. Daarom passen we de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) toe. Met de inzet van de Wet Bibob beoordeelt de Provincie de achtergrond van een persoon of bedrijf en zijn zakelijke partners. We zetten ons in voor het behouden en ontwikkelen van kennis en vernieuwing in het veiligheidsbeleid. We dragen bij aan het tegengaan van ondermijning en vergroten onze eigen weerbaarheid en integriteit.

Goed openbaar bestuur betekent ook het goed uitvoeren van onze wettelijke taak als toezichthouder. Het provinciebestuur houdt toezicht op de ontwikkeling van de financiële positie van gemeenten. Controleren en samenwerken kunnen op gespannen voet staan met elkaar. Ons uitgangspunt is dat we steeds de juiste balans zoeken. Dit betekent dat we prikkels geven als het nodig is, maar altijd in gesprek gaan over het verbeteren van resultaten.

Het belang van samenwerken als één overheid

Geopolitieke ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken als klimaatverandering, energie, stikstof, PFAS en wonen zorgen voor onzekerheid en onrust in de samenleving. Dit vraagt meer dan ooit om een adequaat, betrouwbaar en participierend bestuur, opererend als één overheid. Daarom staan we voor een samenwerkend bestuur.

Het vroegtijdig betrekken van inwoners, organisaties en bedrijfsleven bij beleidsvorming is daarbij belangrijk. Zo krijgen we een beter beeld van wat er leeft in de samenleving. Om de grote maatschappelijke vraagstukken het hoofd te kunnen bieden is slim samenwerken met onze partners belangrijk. Zowel in de regio als over de provinciale grenzen. We werken daarom via verschillende samenwerkingsverbanden nauw samen met de Zeeuwse gemeenten en het waterschap. Naast provinciale samenwerking biedt de strategische ligging Zeeland belangrijke (economische) kansen voor samenwerking met Vlaanderen, Brabant en Zuid Holland. Verder zijn het rijk en Europa belangrijke partners om opgaven te kunnen realiseren.

Speerpunten

1. De regio(samenwerking) versterken

- De opgaven waar overheden voor staan zijn ingewikkeld en vragen om nauwe samenwerking. Om invulling te geven aan de Zeeuwse opgaven werken de vijftien Zeeuwse overheden via het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO) samen. Deze samenwerking draagt onder andere bij aan de versterking van de bestuurskracht. Daarnaast komt het OZO op voor de belangen van Zeeland (lobby) in Den Haag en Brussel. In 2023 richt de lobby zich vooral op afspraken rond de vier grote opgaven met het rijk rondom wonen, stikstof en klimaatadaptatie en de energietransitie.

Ook vraagt het OZO aandacht voor Zeeuwse onderwerpen zoals het tolvrij maken van de Westerscheldetunnel en de herverdeling van het gemeentefonds. Gemeenten krijgen geld van het rijk uit het gemeentefonds. Door onder andere het ververdelen van taken sluit dit niet meer aan bij de huidige tijd. Daarom gaat het rijk het fonds herverdelen. Dit voorstel pakt voor Zeeland niet goed uit. Zo houdt het geen rekening met de bijzondere geografische en demografische kenmerken van Zeeland. Het OZO brengt daarom de Zeeuwse kenmerken in den Haag goed onder de aandacht.

- Gemeenten ondersteunen in het uitvoeren van Regiovisies en versterking gemeentelijke samenwerking.

- Doorontwikkeling en uitvoering aanbevelingen OZO (Overleg Zeeuwse Overheden) op het gebied van strategiebepaling, sturing, lobby en de betrokkenheid van de volksvertegenwoordigers.

2. Grensoverschrijdend samenwerken

- Voortzetting van de samenwerking en kennisuitwisseling Fryslân – Zeeland; bezien of een regionaal bestuurlijk experiment mogelijk en wenselijk is.
- We zorgen voor een goede aanpak van grensknelpunten in samenwerking met Vlaanderen. Om dat te ondersteunen wordt een professioneel secretariaat opgericht met INTERREG middelen.
- Ontwikkelen van netwerken onder meer door het organiseren van werkbezoeken met bewindslieden, vertegenwoordigers Europese Commissie en Vlaamse ministers.

3. Versterken van een veilig Zeeland

We dragen bij aan het weerbaar maken van het openbaar bestuur en uitvoering van de Wet Bibob. In 2023 geven wij verder uitvoering aan het beleidsplan aanpak ondermijning. We bevorderen de weerbaarheid van het bestuur en van onze organisatie. De in 2022 getekende Zeeuwse norm weerbare overheid is hierbij uitgangspunt. Specifieke aandacht hebben hierin:

- De acties voortvloeiend uit de interne bewustwording van de eigen organisatie.
- Het organiseren van een leerkring gericht op de Bibob APK samen met Noord-Brabant.
- Vergroten bewustwording rondom cybersecurity.

Er wordt hierbij breed samengewerkt met diverse betrokkenen op zowel ambtelijke als bestuurlijk niveau. Denk hierbij aan andere Zeeuwse overheden en Provinciale Staten, maar ook aan uitvoeringsorganisaties als RUD (Regionale Uitvoeringsdienst) en de DCMR (Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond) alsmede de samenwerking binnen het Taskforce- RIEC (Regionale Informatie- en Expertise Centra) verband.

4. Sterk netwerk- en relatiebeheer met den Haag en Brussel

- Organiseren van bestuurlijke relatie evenementen om het relatiebeheer te versterken waarmee de Zeeuwse ambities kunnen worden gerealiseerd.
- Daarnaast worden verschillende evenementen georganiseerd om de zichtbaarheid van Zeeland in den Haag en Brussel te vergroten.

5. Samenwerken met andere provincies

In andere provincies spelen vaak dezelfde vraagstukken. Daarom nemen we deel aan verschillende bestuurlijke adviescommissies van het Interprovinciaaloverleg (IPO-verband). In 2022 hebben de provincies in het IPO afspraken gemaakt om een belangrijke rol te vervullen bij de grote opgaven in de leefomgeving. Het gaat dan om wonen/bereikbaarheid, energietransitie en stikstofproblematiek. Dit doen we samen met het rijk en gemeenten.

6. Een transparante overheid voor burgers

Wij zijn open over wat we als Provincie Zeeland doen voor Zeeland en haar inwoners. Het college gaat met Zeeuwse bedrijven, inwoners, media en partners in gesprek hoe wat dat nog beter kunnen doen. Want wat betekent een open “Zeeland”? Hoe kunnen we inzicht geven in waarom en hoe de Provincie tot een besluit komt?

Beleidskader

- [Gemeenschappelijk Financieel toezichtkader – GTK 2020 Gemeenten \(2019\) en GTK 2022 Gemeenschappelijke Regelingen \(2022\)](#)
- [Rijkstaken Openbare Veiligheid - Organisatieplan Commissaris van de Koning in Zeeland \(2019\)](#)
- [Strategische Visie Euregio Scheldemond \(2021\)](#)
- [Verordening systematische toezichtinformatie Zeeland \(2014\)](#)
- [Nota 'Bestuurlijke integriteit Provincie Zeeland' \(2015\)](#)
- [Ambtsinstructie Commissaris van Koning](#)
- [Advies bestuurlijke werkgroep Berx Donner inzake oplossen van \(juridische\) grensknelpunten](#)
- [Nota 'Bestuurlijke integriteit Provincie Zeeland' \(2015\);](#)
- [Protocol vermoedens integriteitsschendingen politieke ambtsdragers provincie Zeeland \(2020\)](#)
- [Expliciete politiek - Politiek en netwerksturing in de provincie Zeeland \(2019\)](#)

- [Zeeuwse norm weerbare overheid \(2022\)](#)
- [Beleidsregel Bibob Provincie Zeeland 2021 inzake omgevingsvergunningen, subsidies, vastgoedtransacties en overheidsopdrachten](#)

Reguliere taken

Taken Commissaris van de Koning als Rijksorgaan en als boegbeeld van de provincie Zeeland

- Bestuurlijk toezicht op de Veiligheidsregio Zeeland.
- Coördinatie grensgovernance (het zorgen voor goede afstemming en besluitvorming tussen de verschillende bestuurslagen op de grens van) Vlaanderen-Nederland.
- Regietafel vluchtelingen.
- Integrale en fysieke veiligheid.

Ondersteuning Bestuurlijke organisatie, inclusief ondersteuning van Provinciale Staten, (Staten)commissies en Gedeputeerde Staten.

Taken Gedeputeerde Staten

- Interbestuurlijk toezicht (financieel en generiek) gemeenten, waterschap en gemeenschappelijke regelingen.
- Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur (Wet Bibob).
- Bevorderen bestuurlijke integriteit; Samenwerking Taskforce- RIEC.

Maatschappelijk effect

Een transparant, integer, daadkrachtig, efficiënt en op regionale en/of grensoverschrijdende samenwerking gericht openbaar bestuur in Zeeland.

Doelstelling

Interbestuurlijk toezicht

De provincie draagt met het interbestuurlijk toezicht bij aan het juist uitvoeren van wettelijke taken door gemeenten, waterschap en gemeenschappelijke regelingen. De provincie levert hiermee een bijdrage aan de kwaliteit van het openbaar bestuur. Naast het financieel toezicht oefenen we toezicht uit op de risicodomeinen: Omgevingsrecht, Archief- en Informatiebeheer en Huisvesting verblijfsgerichte asielzoekers, Gebouwd erfgoed en Archeologie.

We gaan in Zeeland samen met de gemeenten onderzoeken hoe we meer toegevoegde waarde kunnen geven aan het toezicht, zowel verticaal vanuit de provincie, als horizontaal dat wil zeggen ook onderling leren en reflecteren op elkaar. Daarbij willen we aansluiten bij de landelijke 'Agenda toekomst van het (interbestuurlijk) toezicht.' Deze agenda heeft de volgende actielijnen:

- Versterken verbinden horizontale controle en verticaal toezicht.
- Beter voeren dialoog.
- Beter leren via toezicht.
- Uniformeren uitvoering toezicht.
- Toezichthouder richt zich op gedeelde risico's.

Acties

Door inzet proportioneel toezicht op de gemeentelijke financiën en in dialoog met de gemeenten bevorderen van een gezonde financiële huishouding van gemeenten

1. We stellen in 2023 een beleidskader Interbestuurlijk Toezicht voor de provincie Zeeland vast. Met een beleidskader wordt duidelijk wat wij van de gemeenten verwachten en hoe wij de aangeleverde informatie beoordelen. De uitgangspunten (transparantie, risicogericht, uniformiteit, dialoog) van de interbestuurlijke Agenda Toezicht van de Toekomst zijn hierbij leidend.
2. We gaan in 2023 onze toezichtsbevindingen in nauw overleg met de Zeeuwse gemeenten publiceren via een dashboard. Op het dashboard wordt per gemeente per toezichtsdomein een actueel beeld gegeven van onze bevindingen.

In nauw overleg met BZK en IPO en de agenda Toekomst van het Toezicht wordt het interbestuurlijk toezicht transparanter, uniformer en meer risicogericht vormgegeven

We gaan onderzoeken of er aan de hand van indicatoren per generiek toezichtdomein, voor elke Zeeuwse gemeente de risico's in kaart kunnen worden gebracht die aanleiding kunnen geven tot (bestuurlijke) interventie.

Doelstelling

Samenwerkend bestuur

De Zeeuwse samenleving is verzekerd van een regionale aanpak door gemeenten, doordat de provincie regionale samenwerking bevordert waar dat toegevoegde waarde heeft in samenwerking met Rijk, Provincies, Gemeenten en Waterschap. Daarnaast creëren we sterke regio's waarin gemeenten op georganiseerde wijze samenwerken aan regionaal vastgestelde doelen.

Acties

Bevorderen dat iedere regio een regiovisie vaststelt en in samenwerking tot uitvoering brengt

We stimuleren de versterking van regionale gemeentelijke samenwerking. Daarvoor organiseren we GS bezoeken aan de verschillende regio's, en verstevigen we de democratische legitimiteit ten aanzien van regiowerking onder andere door middel van informatiesessies voor gemeenteraden en leden van Provinciale Staten. Daarnaast stimuleren we de ontwikkeling en vaststelling van regiovisies door op aanvraag financiële bijdragen voor proceskosten beschikbaar te stellen. Voor Walcheren gaat het om de ontwikkeling en vaststelling van een regiovisie, voor Zuid-Beveland en Zeeuws-Vlaanderen om het proces om tot vaststelling te komen. Voor zover de provincie ook uitvoeringspartner is, worden uitvoeringsbijdragen gedaan uit functionele budgetten.

Continueren bestuurlijke samenwerking met provincie Fryslân

Voortzetten van de bestuurlijke samenwerking (spiegelen en leren) met Provincie Fryslân. Daarnaast is de inzet dat het rijk/nieuwe kabinet gezien de regionale overeenkomsten tussen Fryslân en Zeeland in onze provincies integrale gebiedsgerichte afspraken maakt.

Doorontwikkeling van het OZO opdat zij een bijdrage levert aan het verhogen van de bestuurskracht en de samenwerking tussen Zeeuwse overheden wordt versterkt

Dit doen we door:

- Het opstellen van een gezamenlijke agenda.
- De gemeenschappelijke strategie te duiden.
- Rollen en verantwoordelijkheden te duiden.
- De gezamenlijke lobby richting den Haag en Brussel steviger neer te zetten.
- De betrokkenheid van volksvertegenwoordigers te vergroten.
- Meer opgavegericht en in Triple-Helix-wijze (samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven, onderwijsinstellingen) samen te werken.

Doelstelling

Signalerend bestuur

We zorgen voor een goede lobby in den Haag en Brussel. Dit doen we door kansen voor Zeeland tijdig te signaleren en daar invloed op uit te oefenen via onze lobbykanalen.

Acties

Uitvoering geven aan de strategische evenementen van de Provincie Zeeland gezamenlijk met externe partner (zoals de Haagse Dag, Oesterontmoeting en Nieuwjaarsbijeenkomst)

Zoals gebruikelijk geven wij in 2023, in samenwerking met partners, weer uitvoering aan een aantal strategische evenementen. De Nieuwjaarsbijeenkomst, de Haagse lobbyacties en Oesterontmoeting vormen hierin de basis. Deze evenementen worden gedurende het jaar aangevuld met o.a. activiteiten rondom de Provinciale Verkiezingen, activiteiten rondom het themajaar, de Open Dag, verschillende

netwerkontvangsten en andere ontmoetingen en inhoudelijke sessies. We spelen in op de bestuurlijke actualiteit en versterken hiermee het relatienetwerk van Provincie Zeeland.

Versterken van de Zeeuwse positie in Den Haag en Brussel door het beïnvloeden van beleidsontwikkeling en besluitvorming lobby Brussel en Den Haag

Gemeenten, waterschap en provincie werken in OZO verband aan een effectieve lobby in Den Haag en Brussel op basis van een gezamenlijke prioritaire, dynamische lobbyagenda. Het jaar 2023 zal met name in het teken staan van uitvoering van deze dynamische lobby agenda, waarbinnen vanuit OZO een aantal prioritaire lobbydossiers worden uitgewerkt en strategisch worden uitgevoerd. De operationele lobbyacties worden uitgevoerd door de lobbyisten in samenspraak met bestuurders en ambtelijke specialisten, gecoördineerd door het public affairs overleg van de samenwerkende overheden. Hierbij valt o.a. te denken aan werkbezoeken met bewindspersonen en Kamerleden, het in gesprek gaan over prinsjesfestival in Den Haag en de week van de regio's in Brussel. Verder zal worden gewerkt aan de doorontwikkeling- en beheer van relevante netwerken voor Zeeland onder meer door de organisatie van bijeenkomsten en evenementen als onderdeel van public affairs. De dynamische lobbyagenda OZO is hiervoor leidend.

Versterking van de samenwerking met Vlaanderen onder meer door actieve deelname en agendering van voor de provincie Zeeland relevante punten in grensgovernance, de Vlaams Nederlandse Delta, de Scheldemondraad en North Sea Port district.

Het komende jaar continueren wij onze actieve deelname in de grensgovernance, de Vlaams-Nederlandse Delta, de Scheldemondraad en North Sea Port district. In deze gremia wordt bestuurlijk- en ambtelijk gewerkt aan het identificeren en oplossen van grensoverschrijdende knelpunten, dan wel gebiedsontwikkeling

- In de Vlaams Nederlandse regeringstop van 2018 is een systeem van grensbestuur afgesproken met een escalatiemechanisme naar de Vlaamse overheid en de rijksoverheid voor zover het centrale bevoegdheden betreft. In 2023 zal dit systeem worden doorontwikkeld op basis van de opgedane ervaringen en met de aanpak van (juridische) grensknelpunten.
- Bijdrage en ondersteuning geven aan grensoverschrijdende opgaven en knelpunten op het terrein van economische ontwikkeling, natuur, milieu, infrastructuur, kennisontwikkeling en arbeidsmarkt onder meer door inzet bestuurlijke netwerken, Europese fondsen en grensgovernance instrumentarium.

Doelstelling

Sterk provinciaal bestuur

Een provincie die vooral samen met inwoners, bedrijven, instellingen en overheden de schouders zet onder de (grote) opgaven voor Zeeland.

Acties

Bestuur en politiek wordt transparanter, overheidsinformatie is beter vindbaar, uitwisselbaar en eenvoudig te ontsluiten.

Bestuursondersteuning (BOS) werkt mee aan de implementatie van Open Zeeland (inclusief de Wet open overheid), zowel voor wat betreft de interne als externe communicatie.

De volksvertegenwoordiging van Zeeland is zichtbaar en benaderbaar voor de Zeeuwse kiezer.

1. De organisatie bereidt zich voor op de provinciale staten verkiezingen van 2023 en de vorming van een nieuw college.
2. De statenverkiezingen van 15 maart 2023 worden breed bekend gemaakt door middel van een opkomst bevorderende campagne.
3. Vergaderingen van Provinciale Staten en Statencommissies zijn rechtstreeks te volgen voor

publiek.

4. De activiteiten van Provincie Zeeland worden onder de aandacht gebracht via sociale media.

Inwoners meer betrekken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid de provincie.

1. We stellen in 2023 een visie op participatie vast. Hierbij wordt aansluiting gezocht op reeds bestaande samenwerkingsvormen en opgedane ervaringen met participatietrajecten (bijvoorbeeld participatietraject vorming Omgevingsvisie en gebiedsvisie Veerse Meer).
2. In 2023 stellen we een nieuwe referendumverordening vast. In de nieuwe verordening wordt meer ruimte gegeven voor het digitaal aanleveren van ondersteuningsverklaringen.

Provinciale Staten geven op een vernieuwende wijze invulling aan de rollen als volksvertegenwoordiger, kadersteller en controleur.

1. De volksvertegenwoordiging kiest afhankelijk van de opgaven en de situatie de sturing die passend is om de beoogde publieke doelen te realiseren.
2. Mede overheden, organisaties, instellingen en inwoners worden betrokken bij vorming van het Provinciaal beleid.
3. Verder optimaliseren van het bestuurlijk-politiek samenspel met als oogmerk het democratisch bestel vitaal te houden.

Doelstelling

Weerbaar bestuur

Het Zeeuwse vestigingsklimaat en de Zeeuwse woon- en werkkwaliteit (leefbaarheid) kent een fundament van integrale (grensoverschrijdende) veiligheid. Om dit te bereiken houdt de provincie zich actief bezig met behouden en ontwikkelen van kennis en innovatie in het veiligheidsbeleid, het tegengaan van ondermijning en het vergroten van haar eigen weerbaarheid en integriteit.

Acties

Door toepassing van het instrument “piramide naar fitte provincie” van Taskforce-RIEC bepalen wij de stappen die nog gezet moeten worden om een weerbare organisatie te worden

Bij de nulmeting in 2021 stonden wij op de tweede trede van de piramide. Ons doel is om tweejaarlijks een trede te stijgen tot minstens de vierde trede van vijf. Voor 2023 dienen wij te stijgen naar trede drie.

De ingezette lijn van bouwen van een solide “Bibob infrastructuur” het en toepassen van de Wet Bibob wordt verdiept en geëvalueerd.

Het BIBOB beleid wordt toegepast op 4 gebieden : 1. Omgevingsvergunningen, 2. Aanvragen tot subsidie, 3. Overheidsopdrachten, 4. Vastgoedtransacties. Dit beleid zal kwalitatief en kwantitatief worden geëvalueerd.

Omgevingsdiensten RUD en DCMR geven in opdracht van de provincie mede uitvoering aan het beleidsplan aanpak ondermijning en het BIBOB beleid.

RUD en DCRM vormen een belangrijke front office omdat zij vergunningsaanvragen voor het omgevingsbeleid ontvangen. Daarnaast voeren zij minimaal jaarlijks een integrale controle uit met aandacht voor signalen van ondermijning.

De provincie is een integer handelende organisatie, die zich weerbaar opstelt tegen oneigenlijke invloeden en misbruik. We geven nader uitvoering aan het beleidsplan aanpak ondermijning en de in 2022 getekende Zeeuwse norm weerbare overheid.

In 2023 geven wij verder uitvoering aan het beleidsplan aanpak ondermijning en de in 2022 getekende Zeeuwse norm weerbare overheid. Specifieke aandacht hebben hierin acties voortvloeiend uit de

interne bewustwording van de eigen organisatie, het organiseren van een leerkring gericht op de BIBOB apk samen met Brabant, bewustwording rondom cybersecurity.

Trendindicatoren

Trendindicatoren	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gemeenten onder preventief toezicht:								
Landelijk	16	10	4	6	3	9	12	1
Zeeland	3	2	2	2	1	4	2	1

Trendindicatoren	2007	2011	2015	2019	2023
Opkomstpercentage statenverkiezing (Kiesraad):					
Landelijk	46,4%	56,0%	47,8%	56,2%	
Zeeland	52,9%	58,9%	52,2%	59,2%	

Doelindicatoren

Doelindicatoren	Indicator	Stand 2020	Stand 2021	Streefwaarde 2022	Streefwaarde 2023	Einddoel
Financieel gezonde Zeeuwse gemeenten	Gemeenten onder preventief toezicht	4	2	1	1	0
Herkenbaar en samenwerkend bestuur	Vastgestelde Regiovisie	1 (De Bevelanden)	2	3	3	3
Weerbaar bestuur	Piramide naar fitte Provincie		Trede 2	Trede 2	Trede 3	Trede 4 (2025)

Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Doelstelling	Begroting 2023
Lasten	
070101-Interbestuurlijk toezicht	1.754
070102-Samenwerkend bestuur	74
070104-Signalerend bestuur	841
070105- Weerbaar bestuur	357
079999-Ambtelijke inzet	4.502
Totaal Lasten	7.528
Baten	
070101-Interbestuurlijk toezicht	71
070104-Signalerend bestuur	109
Totaal Baten	180
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	7.348
Onttrekkingen	
980799 Bestemmingsreserves-Pr.7	22
Resultaat na bestemming	7.326